

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

Sędziowie: SO Leszek Dąbek

SO Barbara Braziewicz

Protokolant Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 29 czerwca 2017 r. na rozprawie sprawy

z wniosku A. M.

z udziałem A. F.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 17 listopada 2016 r., sygn. akt VIII Ns 655/13

postanawia:

1. ***sprostować oczywistą omyłkę pisarską w treści punktu 8 zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce słowa: „dłużniczeki” wpisać: „uczestniczki postępowania”;***
2. ***zmienić punkt 5 zaskarżonego postanowienia o tyle, że zasądzoną w nim od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy splotę w wysokości 35.019,23 zł (trzydzieści pięć tysięcy dziewiętnaście złotych dwadzieścia trzy grosze) rozłożyć na 70 rat miesięcznych:***
 - a) ***1 (pierwsza) rata w wysokości 519,23 zł (pięćset dziewiętnaście złotych dwadzieścia trzy grosze) płatna w terminie do 11 sierpnia 2017r.,***
 - b) ***69 (sześćdziesiąt dziewięć) rat w wysokości po 500 zł (pięćset złotych) płatnych do dnia 11-go każdego miesiąca począwszy od 11 września 2017r.***
- ***z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;***
3. ***oddalić apelację w pozostałej części;***
4. ***oddalić wnioski uczestniczki postępowania i wnioskodawcy o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego;***
5. ***przyznać radcy prawnemu K. G. od Skarbu Państwa- Sądowi Rejonowego w Zabrzu kwotę 1.476zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) w tym kwotę 276 zł (dwieście siedemdziesiąt***

sześć złotych) podatku od towarów i usług tytułem pomocy udzielonej z urzędu uczestnicze postępowania w postępowaniu odwoławczym.

SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk SSO Leszek Dąbek

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. M. wniósł o podział majątku wspólnego jego i uczestniczki postępowania A. F. (poprzednio M.). Wnioskodawca wniósł między innymi o ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi: prawo do najmu lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...) o pow. 43,62 m², prawo do dzierżawy gruntu zlokalizowanego w Z. przy ul. (...) stanowiącego część działki nr (...) UM Z. i (...) wraz z położonym na nim garażem, ruchomości w postaci mebli, sprzętu AGD i RTV oraz samochodu osobowego marki O. (...), o wartości 10.600,00 zł. Wnioskodawca wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie mu prawa do najmu lokalu mieszkalnego, prawo do dzierżawy gruntu zlokalizowanego w Z. przy ul. (...) stanowiącego część działki nr (...) UM Z. i działki nr (...) oraz prawa do ruchomości z odpowiednią spłatą dla uczestniczki. W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, że Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 16 października 2012 r. w sprawie sygn. akt XII RC 578/12 orzekł rozwód małżeństwa z uczestniczką. Wnioskodawca podał, że udział każdego z małżonków w majątku wspólnym wynosi po połowie.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania A. F. (M.) wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi: prawo do najmu lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...) o powierzchni 43,62 m², wyposażenie mieszkania obejmujące sprzęt AGD i RTV, meble oraz samochód, prawo dzierżawy gruntu wraz z położonym na nim garażem. Nadto wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego poprzez przyznanie jej prawa najmu do lokalu mieszkalnego, przedmiotów w wymienionych w spisie rzeczy ruchomych pod poz. 20 - 35, przyznanie natomiast wnioskodawcy prawa dzierżawy gruntu wraz z położonym na nim garażem z dopłatą na rzecz uczestniczki (...), 858 zł tytułem wyrównania udziału w prawie do dzierżawy gruntu, przyznanie wnioskodawcy na własność przedmiotów wymienionych w spisie rzeczy ruchomych w pkt 1 - 19 z obowiązkiem dopłaty na jej rzecz 9.835,00 zł oraz przyznanie na rzecz wnioskodawcy samochodu O. (...). Uczestniczka wskazała, nie zgadza się z zaproponowanym przez wnioskodawcę sposobem podziału majątku wspólnego odnośnie przyznania mu prawa najmu lokalu mieszkalnego. Zarzuciła,

że wnioskodawca podał zawyżoną wartość większości przedmiotów. Przedstawiła nowy spis rzeczy ruchomych z nową wyceną oraz inny podział wyposażenia mieszkania, jednocześnie domagała się przyznania jej prawa do lokalu mieszkalnego a wnioskodawcy przyznania na wyłączną własność samochodu osobowego marki O. (...), prawa do dzierżawy gruntu wraz z garażem i przedmioty wskazane na liście przedmiotów oraz orzeczenie wobec wnioskodawcy obowiązku spłaty na rzecz uczestniczki kwoty 11 007,85 zł.

W piśmie z dnia 17 października 2014 roku wnioskodawca wniósł o zasądzenie na jego rzecz od uczestniczki kwoty 43 953,13 zł tytułem zwrotu wydatków poczynionych ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Uzasadniając powyższe podał, że podczas trwania małżeństwa strony zaciągnęły zobowiązania w postaci kredytów bankowych oraz pożyczek w bankach oraz spółdzielczych kasach oszczędności, a pożyczki i kredyty te zostały spożytkowane na majątek wspólny, mianowicie spłatę wcześniejszych kredytów i zakupów ratalnych, opłacenie zaległości czynszowych i dzierżawy jak również na bieżące potrzeby. Podał, że na powyższe potrzeby wraz z uczestniczką zaciągnął kredyt konsolidacyjny w kwocie 75 000,00 zł a po orzeczeniu rozwodu spłacił wspólne zobowiązania wydatkując kwotę 85 454,83 zł.

Na rozprawie w dniu 04 listopada 2014 wnioskodawca wskazał iż domaga się zasądzenia na jego rzecz kwoty 43.953,13 złotych tytułem zwrotu wydatków poczynionych ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Uczestniczka postępowania oświadczyła, iż również dokonała spłat zobowiązań z majątku odrębnego co stanowi nakład na majątek wspólny. Wskazując iż spłaciła kredyty w łącznej kwocie około 21.000,00 złotych. W piśmie procesowym z dnia 17 listopada 2014 r. uczestniczka postępowania podała, iż zaciągnęła w czasie trwania związku małżeńskiego zobowiązanie w postaci kredytu bankowego w D. Bank nr (...) zawartą w dniu 15 czerwca 2009 r na

kwotę 10 294,20 zł a po orzeczeniu rozwodu spłaciła kwotę 2 831,09 zł oraz pożyczkę konsumencką nr (...) i kartę płatniczą VISA zawartą w dniu 23 grudnia 2008 r. w (...) na kwotę 8000 zł. Podała, że po orzeczeniu rozwodu spłaciła pożyczkę i kartę płatniczą wydatkując kwotę 8 261,50 zł. Ponadto uczestniczka podała, że w czasie trwania związku małżeńskiego dokonała spłaty zadłużenia mieszkania powstałego w czasie trwania związku małżeńskiego opłacała czynsz i dokonała zakupu opału, a opłaty były regulowane od dnia 10 maja 2012 r., jako że strony od tego dnia prowadziły osobne gospodarstwa domowe.

Na rozprawie w dniu 19 sierpnia 2015 roku strony podały, że widzą możliwość zawarcia ugody w zakresie podziału ruchomości oraz prawa dzierżawy. Jednocześnie wniosły o kontynuowanie postępowania w pozostałym zakresie. W dniu 26 sierpnia 2015 r. doszło do zawarcia ugody w zakresie części składu majątku wspólnego, a to co prawa dzierżawy gruntu zabudowanego garażem oraz rzeczy ruchomych. W zakresie objętym ugodą postępowanie zostało umorzone. Na rozprawie w dniu 14 stycznia 2016 roku strony zawarły ugodę zgromadzonych przez siebie jednostkach w otwartych funduszach emerytalnych.

Również w tym zakresie postępowanie zostało umorzone.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 17 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy w Zabrze oddalił wniosek wnioskodawcy A. M. o rozliczenie wartości prawa najmu lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ulicy (...) w Z. przysługującego uczestniczce A. F.. Ustalił, że wnioskodawca A. M. poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 81 131,05 zł, a w pozostałym zakresie wniosek wnioskodawcy o rozliczenie nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny oddalił, ponadto ustalił, że uczestniczka postępowania A. F. poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 11 092,59 złotych. Zasadził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy A. M. kwotę 35 019,23 (trzydzieści pięć tysięcy dziewiętnaście i 23/100 zł) tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym, przy uwzględnieniu poniesionych przez uczestniczkę postępowania nakładów, płatną jednorazowo w terminie jednego miesiąca od daty uprawomocnienia się postanowienia w przedmiocie podziału majątku wspólnego. Sąd Rejonowy umorzył postępowanie w pozostałym zakresie, ustalił, że wnioskodawca i uczestniczka postępowania ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie, odstąpił od obciążania dłużniczki kosztami postępowania. Nadto przyznał radcy prawnemu K. G. kwotę 2 952 złotych brutto tytułem wynagrodzenia za pełnienie obowiązków pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla uczestniczki postępowania, którą nakazał wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze. Ponadto nakazał pobrać od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 449,94 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, że A. M. i A. F. (M.) zawarli małżeństwo w dniu 14 października 1989 roku w L.. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 16 października 2012 roku w sprawie XII RC 578/12 rozwiązano małżeństwo przez rozwód. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 30 listopada 2012 roku.

Umową nr (...) z dnia 27 lutego 1997 roku zawartą pomiędzy Hutą (...) S.A.

w Z. a A. M. oddany został w najem na jego rzecz lokal mieszkalny położony w Z. przy ul. (...). Następnie umowa ta została zmieniona w dniu 01 listopada 2004 r. w wyniku której w miejsce Huty (...) S.A. w Z. wstąpiła Gmina Miejska Z.. Wobec wypowiedzenia przez A. M. w dniu 03 marca 2015 r. umowy najmu lokalu, najemcą lokalu została A. F.. (okoliczność bezsporna potwierdzona dokumentami znajdującymi się w aktach lokalowych lokalu przy ulicy (...)).

Sąd Rejonowy ustalił, że w czasie trwania małżeństwa strony prowadziły wspólne gospodarstwo domowe. Razem zamieszkiwały, troszczyły się o rodzinę, partycypowały w kosztach jej utrzymywania, a także wspólnie gospodarowały pieniędzmi i zaciągały zobowiązania celem zaspokojenia potrzeb rodziny. Wnioskodawca postępowania poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 81 131,05 złotych. Natomiast uczestniczka postępowania A. F. poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 11 092,59 złotych.

Sąd Rejonowy wskazał, że ostatecznie przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadził się do ustalenia wysokości nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny oraz ich rozliczenia, ustalenia czy w skład majątku podlegającego podziałowi wchodzi również prawo najmu lokalu przy ulicy (...) w Z..

Sąd Rejonowy powołał się na art. 31 § 1 k.r.i.o oraz przepisy art. 567 § 3 k.p.c. i art. 688 k.p.c. , które normują postępowanie w sprawach o podział majątku wspólnego, odsyłając do przepisów o dziale spadku oraz do przepisów dotyczących zniesienia współwłasności.

Sąd Rejonowy wskazał, że z ustaleń wynika, że 3 marca 2015r. wnioskodawca wypowiedział umowę najmu lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ul. (...). Wskazał, że zasadą jest, iż podział majątku wspólnego obejmuje przedmioty majątkowe, które były składnikami majątku wspólnego w chwili ustania wspólności i które istnieją w chwili dokonywania podziału. Wskazał na przepisy zgodnie z którymi zainteresowani byli wspólnie najemcami lokalu mieszkalnego. Wskazał, że w przedmiotowej sprawie niemożliwym było rozstrzygnięcia o tym, któremu z byłych małżonków przyznać prawo najmu z uwagi na późniejsze zdarzenia prawne dotyczące tego prawu. 03 marca 2015 r. miało miejsce skuteczne wypowiedzenie umowy najmu przez wnioskodawcę i ta właśnie czynność spowodowała modyfikację ram podmiotowych umowy najmu. Wskutek wypowiedzenia prawo najmu służyło wyłącznie uczestnicze i taki stan rzeczy istniał też w chwili zamknięcia rozprawy. Dlatego Sąd Rejonowy przyjął, iż prawo najmu nie podlegało podziałowi jako nie wchodzące w skład czynnego stanu majątku wspólnego w dacie orzekania.

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego, poza rozliczeniem nakładów i wydatków poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny (osobisty) i z majątku odrębnego (osobistego) na majątek wspólny w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej, następuje także rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Wskazał, że z art. 42 k.r. i o. wynika, że do takich wydatków i nakładów mają odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych. Jako podstawę dokonania rozliczeń wskazał art. 567 § 1 w zw. z art. 686 k.p.c.

Sąd Rejonowy wskazał, że w postępowaniu działowym dokonuje rozliczeń z tytułu posiadania przedmiotów należących do majątku objętego wspólnością, pobranych pożytków i innych przychodów, a także poczynionych na ten majątek nakładów i spłaconych długów w okresie między ustaniem wspólności a dokonaniem podziału majątku wspólnego. Nawet jeśli dług zaciągnięty przez jednego z małżonków w czasie trwania wspólności ustawowej został zużyty na majątek wspólny i spłacony w okresie pomiędzy ustaniem wspólności a podziałem majątku wspólnego, to tak spłacona należność przestaje być długiem i przekształca się w roszczenie o zwrot nakładów na rzecz tego małżonka, który dokonał zapłaty. Roszczenie takie podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 k.r.o. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1978 roku, sygn. akt III CRN 194/78, publ. OSNC 1979/11/207). Odnosząc się do okoliczności niniejszej sprawy, Sąd Rejonowy wskazał, że uczestnik przedłożył dokumenty wykazujące swoje roszczenie w powyższym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca A. M. poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 81 131,05 złotych. Ustalając powyższe Sąd miał na względzie fakt, iż na dzień złożenia wniosku wnioskodawca podawał, że poniósł on z majątku własnego nakłady na majątek wspólny w łącznej kwocie 92 129,37 zł.

Sąd Rejonowy uznał roszczenie wnioskodawcy jedynie do kwoty 81 131,05 zł. ustalając, że wnioskodawca w istocie poniósł nakłady na które składają się należności z tytułu:

- spłaty zadłużenia dzierżawy garażu wynajmowany z (...) 490 zł,
- opłat z tytułu dzierżaw gruntu (...) 31,98 zł x 9 miesiące – 287,82 zł,
- opłaty z tytułu dzierżawy gruntu (...) – 56,68 zł x 4 kwartały – 226,72 zł,
- limitu kredytowego (...) 163,64 zł,
- kredytu gotówkowego (...) – 3319,47 zł,

- limitu kredytowego na koncie (...) – 907,68 zł,
- pożyczki w (...) - 75 000,00 zł,
- spłaty zadłużenia należności czynszowych z tytułu najmu mieszkania w kwocie 735,72 zł.

Wskazał, że wspólność majątkowa małżeńska pomiędzy zainteresowanymi ustała z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwiązującego ich małżeństwo, a to z dniem 30 listopada 2012 roku. Spłacone przed tą datą zobowiązania były zatem spłacane ze środków pochodzących z majątku wspólnego stron, stąd nie mogły być rozliczone w niniejszym postępowaniu. Dlatego Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty potwierdzające istnienie i wysokość zobowiązań z uwagi na kwestionowanie istnienia i wysokości roszczenia wnioskodawcy przez uczestniczkę postępowania.

Szczegółowo omówił uznane przez siebie nakłady oraz te, co do których uznał, że wnioskodawca ich nie wykazał i przytoczył dokumenty jak i stanowiska stron uzasadniające takie rozstrzygnięcie .

Odnośnie kwoty 735,72 zł jako spłaty zadłużenia należności czynszowych z tytułu najmu mieszkania Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca wykazał również spłatę należności związanych z zajmowanym przez strony lokalem na kwotę 735,72 zł (k. 302-304 i 306 – 314) uiszczanych w związku z korzystaniem przez strony ze wspólnego lokalu. Uznał, że w tym zakresie żądanie wnioskodawcy oparte jest również na treści art. 207 k.c.

Odnośnie nakładów uczestniczki postępowania Sąd Rejonowy wskazał, że w toku postępowania wykazała ona, że zaciągnęła zobowiązanie w D. Banku na kwotę 10 294,20 złotych oraz w Spółdzielczej (...) umowę pożyczki konsumenckiej na kwotę 8000 złotych oraz limit na 3000 złotych. Jednocześnie podała, że po ustaniu wspólności majątkowej dokonała spłaty należności wynikających z kredytu zaciągniętego w Spółdzielczej (...) w G. na kwotę 8.261,50 złotych w stosunku do (...) -u, a w stosunku do D. Banku spłaciła w okresie po ustaniu wspólności majątkowej kwotę 2.831,09 złotych. Wnioskodawca nie kwestionował, że zobowiązania te były wspólnymi zobowiązaniami stron, w zakresie których odpowiadali wspólnie z majątku wspólnego oraz nie kwestionował tego, że uczestniczka podane kwoty po ustaniu wspólności majątkowej spłaciła. Dlatego orzekł, że uczestniczka z majątku osobistego na majątek wspólny po ustaniu małżeństwa dokonała nakładów w łącznej kwocie 11.092,59 zł.

Orzekając o zasądzeniu od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy A. M. kwoty 35.019,23 zł tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym, przy uwzględnieniu poniesionych przez uczestniczkę postępowania nakładów Sąd Rejonowy miał na względzie fakt, iż wnioskodawca wykazał, że poniósł faktycznie nakłady z majątku osobistego wyniosły łącznie kwotę 81.131,05 zł. Natomiast uczestniczka wykazała poniesienie nakładów w łącznej kwocie 11.092,59 zł. Łącznie wartość nakładów na majątek wspólny wyniosła 92.223,59 zł. Powyższa kwota była kwotą spłaconych zobowiązań, za które wspólnie odpowiadały strony każdy zatem zgodnie z zasadą równych udziałów w majątku wspólnym do kwoty 46.111,82 zł. Skoro to wnioskodawca spłacił przeważającą część wspólnych zobowiązań stron należała mu się spłata od uczestniczki postępowania. Przy czym ustalając kwotę tej spłaty od kwoty 46.111,82 zł odjęto wartość faktycznej spłaty jaką dokonała uczestniczka a to nakładów uczestniczki to jest kwotę 11.092,59, co dało wynik 35 019,23 zł, którą to kwotę uczestniczka zobowiązana jest zwrócić wnioskodawcy.

Sąd Rejonowy wskazał, że umorzył postępowanie w takim zakresie w jakim strony zawarły ugodę dokonując podziału składników majątku wspólnego i dokonując z tego tytułu rozliczenia.

O kosztach orzekł zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 520 § 1 k.p.c., ponadto nakazał pobrać od wnioskodawcy na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kwotę 449,94 zł, tytułem połowy nieuiszczonych kosztów sądowych, na które złożyło się wypłacone tymczasowo z sum budżetowych wynagrodzenie biegłej ustalone łącznie na kwotę 899,87 zł i odstąpił od obciążania uczestniczki kosztami postępowania z uwagi na jej sytuację majątkową. Mając tę sytuację również na względzie Sąd Rejonowy uznał, że nie ma podstaw do rozłożenia

spląty uczestnicze na raty, wskazał bowiem, że sama uczestniczka wskazywała na brak realnej możliwości spląty zobowiązania w ratach.

Mając na względzie ustaloną na podstawie zawartej ugody wartość udziału uczestniczki w majątku wspólnym Sąd Rejonowy przyznał radcy prawnemu K. G. jako pełnomocnikowi z urzędu ustanowionemu dla uczestniczki kwotę 2 952 zł tytułem wynagrodzenia za pełnione obowiązki na podstawie § 6a pkt 10 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Apelację od tego postanowienia wniosła uczestniczka postępowania. Zaskarżyła je w zakresie punktu 2 postanowienia co do kwoty 735,72 zł a w konsekwencji i w zakresie punktu 5 co od kwoty 367,86 zł oraz co do jednorazowej spląty wnioskodawcy w terminie 1 miesiąca o daty uprawomocnienia się postanowienia. Zarzuciła naruszenie art. 233§1 kpc w zw. z art. 328§2 kpc poprzez dokonanie ustaleń sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym poprzez wybiórczą oraz dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów z przedstawionych przez powoda potwierdzeń przelewów na okoliczność należności związanych z utrzymaniem lokalu mieszkalnego w Z. przy ul (...), z akt administracyjnych Jednostki (...) Finansowej (...) dotyczących w.w. lokalu mieszkalnego przedłożonych przez uczestniczkę postępowania potwierdzeń przelewów oraz jej zeznań z 4 listopada 2016r. i w konsekwencji błędne przyjęcie, że wnioskodawca dokonał za uczestniczkę zapłaty należności związanych z najmowanym lokalem mieszkalnym w wysokości 735,72 zł, kiedy w istocie koszty te strony ponosiły po połowie i nie istnieje w tym zakresie obowiązek spląty. Zarzuciła też naruszenie art. 320 kpc poprzez jego niezastosowanie i nierozłożenie na raty zasądzonego świadczenia w wysokości 35.019,23 zł i orzeczenie obowiązku jednorazowej spląty pomimo zaistnienia w sprawie szczególnie uzasadnionych okoliczności związanych z sytuacją osobistą i majątkową uczestniczki postępowania, które uzasadniały dokonanie takiego rozłożenia.

Skarżąca wniosła o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego w zakresie punktu 2 poprzez ustalenie, że wnioskodawca poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 80.395,33 zł oraz w zakresie punktu 5 postanowienia poprzez oddalenie wniosku wnioskodawcy o dalszą kwotę 367,86 zł i wobec tego zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 34.651,37 zł tytułem spląty udziału w majątku wspólnym, przy uwzględnieniu poniesionych przez uczestniczkę postępowania nakładów oraz rozłożenie płatności tej kwoty na równe raty w wysokości po 200 zł miesięcznie płatnego do ostatniego dnia każdego miesiąca kalendarzowego począwszy od miesiąca w którym nastąpi uprawomocnienie się postanowienia. Wniosła też o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania za postępowanie przed Sądem II instancji oraz przyznanie pełnomocnikowi uczestniczki postępowania kosztów w całości nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnicze z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca wskazała, że rozliczenie opłat związanych z zajmowanym lokalem, zarówno czynszu jak i innych opłat odbywało się w ten sposób, że dokonywane one były po połowie: albo po przedstawieniu rachunku uczestniczka przekazywała połowę należności na rachunek wnioskodawcy, a ten dokonywał dalszej zapłaty, albo przelewała swoją połowę należności bezpośrednio na konto danego podmiotu. Ten sposób rozliczeń został opisany przez nią w zeznaniu w dniu 4 listopada 2016r., jak i wynika z przelewów złożonych przez nią wraz z pismem z dnia 17 listopada 2014r. Skoro uczestniczka partycypowała na równi z wnioskodawcą w kosztach utrzymania mieszkania, to nie istnieje konieczność dokonywania rozliczeń z tego tytułu pomiędzy zainteresowanymi. Podniosła, że z akt lokalu wyraźnie wynika, że wpłaty czynszu za lokal dokonywane były przez uczestniczkę postępowania i wnioskodawcę, a później jedynie przez uczestniczkę postępowania. Jednocześnie wskazała, że przed opuszczeniem lokalu wnioskodawca zaniechał płacenia należności czynszowych, w związku z czym powstała zaległość, jeszcze nie spłacona. Podniosła, że nie może ona być przedmiotem podziału jako dług niespłacony. Zarzuciła, że Sąd nie odniósł się do przedstawionych przez nią dokumentów potwierdzających dokonane wpłaty.

Uzasadniając złożony w apelacji wniosek o rozłożenie należności na raty uczestniczka wskazała na swą trudną sytuację materialną uzasadniającą takie rozstrzygnięcie. Wskazywała, że nigdy nie działała i nie zamierza działać w celu pokrzywdzenia wnioskodawcy. Uzyskuje wynagrodzenie w kwocie 1630zł netto, a ostatnio jej wynagrodzenie wzrosło

o 100 zł brutto. Wynagrodzenie wnioskodawcy jest znacznie wyższe. Wskazała, że z uwagi na konieczne wydatki nie jest w stanie płacić rat w wysokości wyższej niż 200 zł. Nie ma natomiast możliwości jednorazowej spłaty wnioskodawcy.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze. Wskazał, że zakwestionowana przez uczestniczkę kwotą 735,72 zł powstała z samodzielnego zapłacenia przez wnioskodawcę należności za prąd, gaz i opał i niezwrócenie przez uczestniczkę wnioskodawcy należności z tym związanych. Wnioskodawca wskazał, że na spłatę wspólnych należności zainteresowanych wziął kredyt, który jest zobowiązany spłacać. Naraził się na odsetki. Zakupił też na kredyt niewielkie mieszkanie, pozostawiając dotychczasowe mieszkanie uczestniczce postępowania. Wskazał, że uczestniczka może polepszyć swą sytuację przez podjęcie lepiej płatnej pracy, ma bowiem w tym zakresie możliwości zarobkowe. Podniósł, że rozłożenie należności na raty po 200 zł spowodowałoby że spłata trwałaby 14 lat i 6 miesięcy, co byłoby sprzeczne z brzmieniem art. 212§3kc. Podniósł ponadto, że nie wyraża zgody na rozłożenie należności na okres maksymalny 10 lat, stoi na stanowisku jednorazowej spłaty. Podniósł, że spowodowałoby to nadmierne rozdrobnienie kwot i świadczenie utraciłoby na doniosłości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja odniosła skutek w części.

Nie można podzielić stanowiska skarżącej co do naruszenia art. 233§1kpc w zw. 328§2kpc i w związku niezasadnego zasądzenia na rzecz wnioskodawcy nakładu w wysokości 735,72zł. Nadmienić jednak należy, że w zgłoszonym przez wnioskodawcę wniosku o rozliczenie nakładów ujęto szereg kwot, składających się na pełną kwotę żądanych nakładów. W piśmie z dnia 18 sierpnia 2015r. wnioskodawca wskazał, że składają się na nią między innymi wydatki na opłacenie należności czynszowych i bieżące potrzeby. Przywołał też jako część swego stanowiska dołączone do tego pisma pismo osobiste z dnia 18 lipca 2013r. określone jako „przedsądowe wezwanie do zapłaty”. W treści tego pisma wskazał jednoznacznie, że kwota 735,72zł dotyczy kosztów utrzymania mieszkania, a zatem nie należności czynszowych. Zatem ujęcie tak nazwanej należności w uzasadnieniu Sądu Rejonowego wymaga modyfikacji. Powołane w uzasadnieniu dokumenty potwierdzające uiszczenie należności z tytułu kosztów utrzymania mieszkania przez wnioskodawcę znajdujące się na kartach 302-304 i 306 – 314 dotyczą zapłaty za gaz, zapłaty za prąd za okres od grudnia 2012r. do maja 2013r., zatem okresu już po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej. Suma z tego tytułu na przedstawionych przelewach przekracza wnioskowane do rozliczenia 735,72zł.

Uczestniczka wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji nie udowodniła, że zapłaciła wnioskodawcy połowę tych konkretnych wniesionych na rzecz usługodawców kwot. Przy tym nie było sporne ustalenie pomiędzy zainteresowanymi, że opłaty te winni uiszczać po połowie. Powołane w apelacji zeznania uczestniczki dotyczyły uiszczenia po połowie należności czynszowych wprost do administracji. Powołane w apelacji, a przedstawione przez uczestniczkę wraz z pismem z dnia 17 listopada 2014r. dokumenty dotyczą natomiast zaległego czynszu (ugoda k. 92 z 2011r.), zakupu opału, naprawy pralki i zakupu klamki, należności kredytowych umowy o kartę płatniczą i preferencyjną linię pożyczkową w (...) i uiszczanych z tego tytułu wpłat (k. 89- 122). Uczestniczka złożyła kilka potwierdzeń przelewów na konto wnioskodawcy – jeden z nich opisany „za części do pralki”, drugi z 21.02.2013r. jako „opłata za”- na 200zł (k.94), dwa kolejne wydruki tego samego przelewu z opisem: „opłata za” a drugi z opisem „opłata za opał”(k. 93 i 95, ten sam nr przelewu). Złożyła też dwa potwierdzenia dokonania przelewu na konto Gminy Z. połowy czynszu(k. 96-97). Żaden z tych dokumentów nie stanowi dowodu na okoliczność ponoszenia przez uczestniczkę postępowania wszelkich kosztów związanych z zajmowaniem lokalu po połowie z wnioskodawcą, w szczególności opłat za gaz i prąd, których dotyczyły potwierdzenia przelewów przedstawione przez wnioskodawcę. Zatem powołane dowody okazały się nieprzydatne do ustalenia, że uczestniczka poniosła po połowie z wnioskodawcą wykazane przez wnioskodawcę jako uiszczone przez niego należności związane z użytkowaniem mieszkania.

Z tych powodów brak było podstaw do żądanej zmiany postanowienia Sądu Rejonowego odnośnie obniżenia nakładu wnioskodawcy oraz należnej mu spłaty.

Zasadny natomiast okazał się zarzut niezasadnego nierozłożenia należności na raty. W sprawie niniejszej jako sprawie o podział majątku wspólnego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o zniesieniu współwłasności, w tym art. 212§3kc, zgodnie z którym, jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie sąd na wniosek dłużnika może odroczyć termin zapłaty rat już wymagalnych.

Odnosząc wskazany przepis do okoliczności niniejszej sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że uczestniczka nie posiada ani dochodu ani majątku, który umożliwiłby dokonanie jednorazowej spłaty wnioskodawcy. Nie może też umknąć przy orzekaniu okoliczność, że wnioskodawca pokrył wspólne zobowiązania zainteresowanych poprzez zaciągnięcie kredytu, który spłaca w ratach. Jak wynika z jego oświadczenia, do spłaty pozostało mu 38 rat po 903 zł. Spłaca też drugi kredyt wzięty na zakup mieszkania.

Biorąc pod uwagę te okoliczności oraz wysokość dochodu uczestniczki, jak i przyjmując jej ewentualnie wyższe możliwości zarobkowe (przy uwzględnieniu aktualnej dobrej sytuacji na rynku pracy) Sąd Okręgowy doszedł do przekonania że istnieją w sprawie podstawy do rozłożenia należności na raty. Jednorazowa spłata przez uczestniczkę nie jest bowiem w ocenie Sądu odwoławczego możliwa w związku z jej sytuacją majątkową. Pozostawienie orzeczenia Sądu Rejonowego bez zmiany prowadziłoby do konieczności wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez wnioskodawcę, w którym i tak nie uzyskałby całej kwoty jednorazowo, a dodatkowo naraziłoby to uczestniczkę na dodatkowe koszty związane z koniecznością uiszczenia kosztów egzekucyjnych. W efekcie okres uzyskiwania przez wnioskodawcę należności byłby stosunkowo długi, a uczestniczka byłaby dodatkowo obciążona kosztami egzekucyjnymi, które automatycznie wpływałyby na obniżenie kwot każdorazowo wyegzekwowanych dla wnioskodawcy np. z wynagrodzenia uczestniczki.

Nie może też umknąć przy podejmowaniu decyzji co do kwestii rozłożenia należności na raty, że zasądzona spłata dotyczy pokrycia spłaconych przez wnioskodawcę należności kredytowych i pożyczkowych, co od których decyzję o ich zaciągnięciu zainteresowani w przeszłości podjęli wspólnie.

Przy rozłożeniu na raty Sąd nie mógł przekroczyć okresu 10 lat spłaty wynikającego z brzmienia art. 212§3kc. Stąd nie było możliwe ich ustalenie na poziomie 200 zł, jak wносиła skarżąca. Nadto rację należy przyznać wnioskodawcy, że przyjęcie maksymalnego okresu spłaty spowodowałoby nadmiernie odsunięcie spłaty w czasie i zmniejszenie realnej wartości spłaty dla wnioskodawcy.

Rozważając interesy obojga zainteresowanych Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że raty winny mieć taką wysokość, aby stanowiły dla wnioskodawcy realną wartość, a przy tym były możliwe do pokrycia przez uczestniczkę postępowania z jej dochodów. Dlatego Sąd Okręgowy uznał, że właściwe będzie rozłożenie spłaty na raty po 500zł (a pierwsza rata w wysokości 519,23 zł). Da to okres spłaty 70 miesięcy tj. 5 lat i 10 miesięcy, który nie jest nadmiernie długi. Pozwoli on pokryć wnioskodawcy część miesięcznych zobowiązań kredytowych z wpłacanych przez uczestniczkę kwot. Sąd Okręgowy zgodnie z art. 212§3kc w zw. z art. 481§2 kc przewidział zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. Nadto postanowił o tym, że pierwsza rata płatna będzie w terminie 1 miesiąca od prawomocności postanowienia – co pozwoli uczestniczkę zaplanować comiesięczne wydatki z uwzględnieniem konieczności spłaty na rzecz wnioskodawcy.

Z tych powodów zaskarżone postanowienie zmieniono na podstawie art. 386§1kpc w zw. z art. 13§2kpc. Dalej idącą apelację z przyczyn opisanych w uzasadnieniu oddalono na podstawie art. 385kpc w zw.z art. 13§2kpc.

Na podstawie art. 520§1kpc oddalono wnioski obojga zainteresowanych o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, uznając że brak w sprawie podstaw za odstąpieniem od zasady z tego przepisu zgodnie z którą każdy z zainteresowanych ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie. Jednocześnie przyznano radcy prawnemu K. G. wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną uczestniczkę postępowania w postępowaniu odwoławczym, ustalając

jego wysokość w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715), a to jego §8 pkt 5 w zw. z § 16 ust.1 pkt 1 w zw. z §4 ust.3.

SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk SSO Leszek Dąbek